

(Perttelin osainventointi vuonna)2003.

Pertteli Ojanperä W

Kivikautisen asuinpaikan tarkastus

SISÄLLYS

JOHDANTO.....	2
ALUEEN LUONNE.....	3
PERTTELI OJANPERÄ W.....	4
LÄHTEET	8
VALOKUVAT.....	9

JOHDANTO

Perttelin, kuten myös Muurlan ja Kiskon, osainventointi liittyy pro gradu -työni kysymyksenasetteluun. Inventoinnin tarkoituksena oli testata Varsinais-Suomen itäosaa varten laatimaani etäisyysdiagrammia käytännössä. Tätä varten valitsin inventointikohteiksi sellaisia tunnettuja asuinpaikkoja, jotka etäisyysdiagrammin perusteella ajoittuvat varhaiskampakerämiselle ajalle. Näiltä kohteilta koetin kenttäkäyntien yhteydessä löytää keramiikkaa tai sellaisia esinetyyppejä, joiden perusteella voitaisiin todeta asuinpaikkojen olevan mesoliittista aikaa nuorempia.

Inventoin Perttelissä Ojanperä W:n asuinpaikalla 12.10. sekä 17.10.2003. Tämä kohde on Matti Huurteen 1965 Perttelin inventoinnissa löytämä ja sillä on inventoitu myös vuonna 2002 Jouko Pukkilan toimesta.

Inventoidessani pyrin mahdollisimman systemaattisesti tutkimaan koko tunnetun muinaisjäännöksen alan sekä sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevia alueita. Laadin kohteesta myös yleiskartan, johon pyrin merkitsemään löytöalueen mahdollisimman tarkasti. Vaikka kohde oli runsaslöytöinen, en silti löytänyt mitään ajoittavia esinetyyppejä tai keramiikkaa, joten esineistö ei tuo uutta valoa ajoitukseen. Sen sijaan asuinpaikka osoittautui huomattavasti suuremmaksi kuin aikaisempien tutkimusten valossa, ja sen alarajakin sijaitsee kolme metriä aikaisempaa alempana. Rannansiirtymisajoitus uuden alarajan mukaan olisi tyypillisen kampakeramiikan aikainen. Ilman ajoittavia löytöjä on kuitenkin mahdotonta arvioida asuinpaikan tarkkaa ikää ja etäisyysdiagrammini luotettavuutta.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2003,

Henna Sinisalo

ALUEEN LUONNE

Pertteli on 156 km² laajuinen kunta Varsinais-Suomen itäosassa. Asukkaita Perttelissä on noin 3700. Perttelin naapurikuntia ovat Muurla, Salo, Kuusjoki, Kiikala ja Kisko. Kunnan länsiosissa sijaitsevat sen kolme taajamaa Kaivola, Inkere ja Hähkänä.

Alue on vanhaa peruskallioaluetta, joka koostuu pääasiassa graniitista ja granodioriitista. Paikalliset korkeusvaihtelut ovat alueella tyypillisesti 20-30 metrin suuruisia, ja ne ovat pääsääntöisesti suurempia kunnan itäosissa. Järviä ja muita sisävesistöjä Perttelissä on melko vähän, ja ne ovat keskittyneet kunnan kaakkoisosaan. Kunnan pohjoisosissa sisävesiä ei ole.

Perttelin muinaisjäännökset ajoittuvat pääasiassa kivikaudelle. Kivikautisia asuinpaikkoja kunnasta tunnetaan suunnilleen kaksikymmentä ja varhaismetallikautisia yksi. Lisäksi Perttelissä on rautakautinen linnavuori sekä yksi rautakautinen kalmisto. Irtolöydöt viittaavat tyypillisesti kivikauteen, mutta joissain harvoissa tapauksissa myös rautakauteen. Ajoittavat esinetyypit ovat yleensä mesoliittisia tai joissain tapauksissa nuorakeraamiseen kulttuuriin liittyviä. Keramiikkaa ei ole löydetty kivikautisista konteksteista. Useimpia Perttelin kivikautisia asuinpaikkoja ei kuitenkaan voida ajoittaa esineistön perusteella.

Rannansiirtymisen perusteella osa Perttelin asutuksesta on selvästi mesoliittista aikaa nuorempaa. Noin puolet tunnetuista asuinpaikoista on korkeutensa nojalla mesoliittisia, mutta toinen puoli edustaa sekä varhaiskampakeraamisia että tyypillisen kampakeramiikan aikaisia kohteita.

PERTTELI OJANPERÄ W

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2023 03 Iso-Hiisi
Merkitty peruskartalle:	ei
Koordinaatit:	x = 6700 88 – 6701 06; y = 2461 72-84; z = 32-37 P = 6706 387-561; I = 3296 494-622
Koordinaattiselite:	ääripisteet
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	14400 m ²
Etäisyystieto:	n. 2,5 km SSE Perttelin kunnanvirastosta

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Romsila
Tila 1:	587-413-0007-0007 Ojanperä
Omistaja 1:	Seija Aho Hankkaantie 17, 25190 Inkere
Alue tai rekisterikylä:	Kajala
Tila 2:	587-406-0003-0049 Kannisto
Omistaja 2:	Tuula ja Henrik Tallskog Romsilantie 382, 25180 Pertteli

ARKISTOTIEDOT

	irtol. v. ?	Perttelin kotiseutumuseossa oikokirves ja tasatalta joilla ei numeroa
Matti Huurre	inv. 1965	KM 16777:1-4, kirveen pala, kvartsi-iskoksia
Jouko Pukkila	inv. 2002	-

INVENTOINTI 2003

Aika:	Henna Sinisalo 12.10. ja 17.10.2003
Löydöt:	KM 34302:1-2, kivilaji-iskos, palanut luu
Karttaotteet:	kartta 1 eli 2023 03 Iso-Hiisi, 1:20 000, Helsinki 1991 ja kartta 2
Valokuvat:	kuvat 1-4

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Perttelissä Romsilan ja Kajalan kylissä 480 metriä kaakkoon Karistojasta. Paikalta on löydetty kivikautiselle asuinpaikalle tyypillistä aineistoa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto:

Ojanperän tila sijaitsee pohjois-eteläsuuntaisella, kuusivaltaista sekametsää kasvavalla harjanteella. Harjanteen itälaidalla ovat pihatien molemmin puolin tilan loivasti itään viettävät pellot, joilla

Ojanperä W:n kivikautinen asuinpaikka sijaitsee. Asuinpaikka jatkuu myös harjanteen pohjoispuolelle, Kanniston tilan pellolle. Inventointihetkellä Ojanperän pihatien eteläpuolella oleva pelto oli jokin aika sitten käännetty, ja huolimatta melko runsaasta ruohonkasvusta tarkasteluolosuhteet olivat jokseenkin erinomaiset. Pihatien pohjoispuolinen pelto sen sijaan oli kesannolla, mutta siinä oli joitain avoimia laikkuja, jotka mahdollistivat auttavien havaintojen teon. Kanniston tilan pelto oli vastikään käännetty.

Ojanperän tilan omistaja ei tiennyt muinaisjäännöksestä, ja oli huolissaan pengerrystöistä, joita hänen maillaan oli äskettäin tehty. Maa-ainesta on poistettu ja tiiliä sekä harkkoja tuotu tilalle erään ulkorakennuksen edustalle. Näyttäisi siltä, että maansiirrossa on kadonnut osa muinaisjäännöksen yläosasta (ks. kartta 2 ja kuva 4), sillä hyvin lähellä tätä paikkaa näkyi maassa muutamia kvartsi-iskoksia. Maansiirtötöitä on tehty myös toisessa paikassa, pihatien pohjoispuolisen pellon itälaidassa, joen vieressä. Tähän on kuulemma kuljetettu maa-ainesta muualta, jotta pellon matalammalla sijaitseva osa saataisiin korotettua. Tämä selittänee sen, miksi mitään rantamuodostumia ei pelloilla erottunut. On mahdotonta sanoa, onko tämä toinen maanmuokkaus peittänyt alleen muinaisjäännöstä.

Kohteen kuvaus:

Ojanperä W:n asuinpaikka vaikuttaa löytöjen levinnän perusteella erittäin laajalta, pinta-alaltaan se on noin 14400 m². En ottanut talteen tältä kohteelta kuin yhden kivilaji-iskoksen ja yhden palaneen luun (KM 34302:1-2), vaan jätin löydöt paikalleen. Asuinpaikka olikin erittäin runsaslöytöinen. Kvartsi-iskoksia ja oletettavasti myös esineitä oli hyvin laajalla alueella kymmenittäin, ehkäpä jopa sadoittain. Sateisen ilman ja savisen pellon vuoksi osoittautui mahdottomaksi erotella esineitä iskoksista: savi sotki kvartsit liian pahasti. Myös kivilaji-iskoksia näkyi muutamia: ne keskittyivät eteläiselle pellolle, noin 33 metrin korkeudelle.

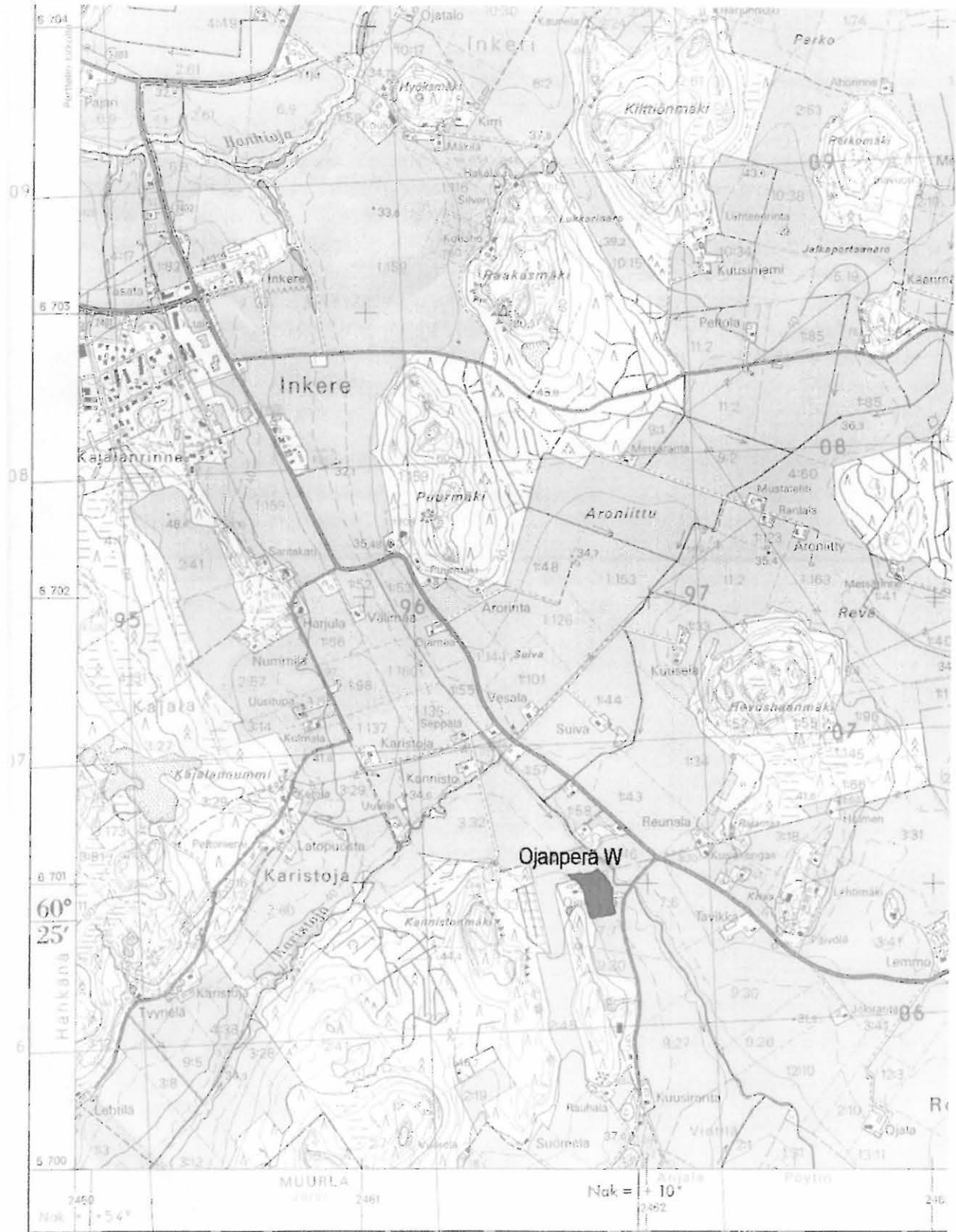
En mennyt Kanniston tilan pellolle, koska en ollut keskustellut maanomistajan kanssa, mutta näin naapuripelloilta, että löydöt jatkuivat sinnekin. Asuinpaikan tarkat rajat pohjoisessa ovat siis edelleen selvittämättä.

Korkeutensa puolesta Ojanperä W:n asuinpaikka ajoittuisi varhaiskampakeraamiselta ajalta (37 m mpy) tyyppillisen kampakeraamian aikaan (32 m mpy). Esiinelöytöjen perusteella ei voida vahvistaa tätä ajoitusta, sillä ajoittavia löytöjä ei ole. Myöskään keramiikkaa ei kohteelta ole löydetty.

Luokitusehdotus: Luokka 2.

Lisäyksiä: -

Kartta 1

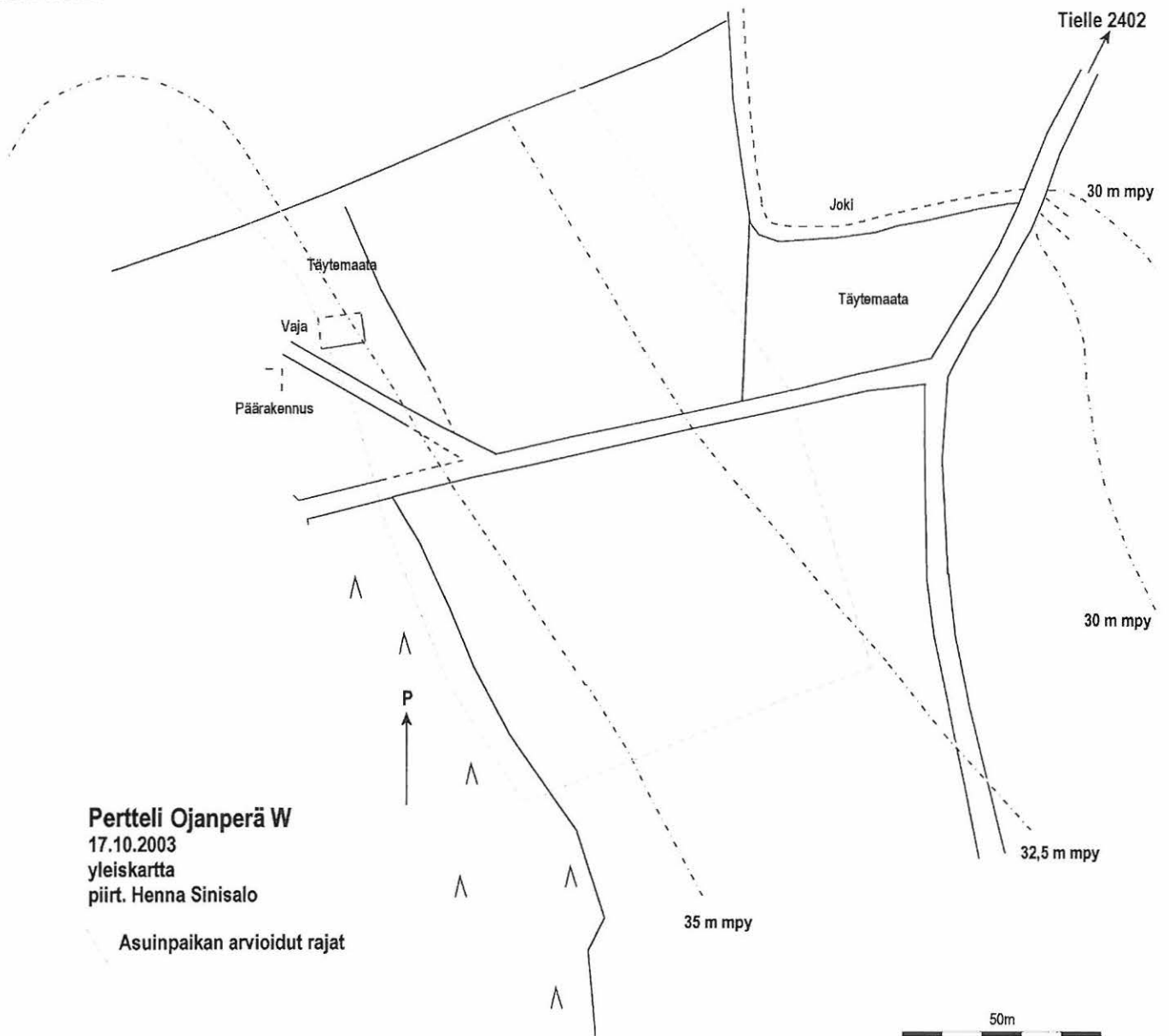

© MAANMITTAUSHALLITUS, HELSINKI 1991

Karttatekniikka stereokartoitus Autograph AB- ja Aviograph 88 kokeilla 1:10 000
Alueella muunnettua hämörä

Ote peruskarttalahdestä 2023 03 Iso-Hiisi. Ojanperä W:n asuinpaikka.

Kartta 2.

Pertteli Ojanperä W.

Löytöalue on rajattu harmaalla katkoviivalla. Korkeuskäyrät on piirretty kartalle 1:20 000 peruskartan mukaan.

LÄHTEET

- Nurmela Leena (toim.) 1994: *Ympäristön tila Varsinais-Suomessa. Alueelliset tilaraportit 4.* Helsinki.
- Sinisalo Henna 2003a: Varsinais-Suomen itäosan kivilautisten asuinpaikkojen rannansiirtymiseen perustuva ajoitus. Seminaarityö. Helsingin yliopisto, kulttuurien tutkimuksen laitos, arkeologia.
- Sinisalo Henna 2003b: Kiskon, Kiikalan, Suomusjärven, Muurlan ja Perttelin rannansiirtymiseen perustuvan kivilauden kronologian tarkennus. Helsingin yliopisto, kulttuurien tutkimuksen laitos, arkeologia.
- Turun vesi- ja ympäristöpiiri 1993: *Kiskonjoen vesistön luonnontaloudellinen kehittämissuunnitelma. Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja – sarja A.* Helsinki.

VALOKUVAT

Kuva 1

Pertteli Ojanperä W. Yleiskuva. Kuvattu kohti suuntaa W.

Kuva 2

Pertteli Ojanperä W. Yleiskuva. Kuvattu kohti suuntaa SW.

Kuva 3

Pertteli Ojanperä W. Yleiskuva. Kuvattu kohti suuntaa NW.

Kuva 4

Pertteli Ojanperä W. Täyttömaata asuinpaikan reunassa. Kuvattu kohti suuntaa NW.